

431. ©. 2

MAANDBERICHTEN

VAN HET

Nederlandsche Zendelinggenootschap,

betrekkelijk de uitbreiding van het Christendom,
bijzonder onder de Heidenen,

VOOR HET JAAR 1885.

87ste Jaargang.

TE ROTTERDAM, BIJ

M. WYT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendelinggenootschap.

Gedrukt voor rekening van het Genootschap.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT

gelden op te nemen; maar dit heeft zijne grenzen. Niets kan ons baten, dan ruimer deelneming aan ons werk.

Wij bidden u, laat u bewegen, om met ons handen aan den ploeg te slaan, en voor zoo ver gij dit reeds deedt, anderen daartoe op te wekken. Vermindering van uitgaven duldt het werk niet. Wij moeten voortgaan, of er ontstaat groote schade voor de talrijke gemeenten van christenen uit de heidenen. Vermeerdering van ijver, versterking van krachten, meer algemeene deelneming aan ons werk kunnen nog alles vergoeden, en immers op ons gemeenschappelijk werken en bidden zal Gods zegen rusten!

Wilt dan, zeer geliefde Broeders en Zusters! hulp verleen. Bedenkt, dat het uw werk is, dat gevaar loopt; dat het uwe begeerte is, het rijk van waarheid en liefde, het Godsrijk zich te zien uitbreiden. Helpt ons! Vele handen maken het werk licht. Zal de mensch bij brood alleen niet leven, hij heeft toch behoefte aan het dagelijksch brood, en dat, en meer niet, vragen wij voor onze Broeders.

Helpt ons, en stelt ons in staat eerlang dankbaar van uwe liefde te getuigen!

Savoe.

Br. TEFFER is nog steeds te Dilly. Hij had gehoopt in de maand Juli j.l. zijne gemeenten op Savoe en Soemba te kunnen bezoeken, maar werd daarin verhinderd. Zijne gezondheid laat niet toe, dat hij weêr voor goed daarheen ga, en de gemeenten waren ten gevolge van zijne afwezigheid reeds lang van toezicht verstoken.

Het verheugde ons daarom, dat Br. J. F. NIKS, de Hulp-prediker van Babauw op Timor, die na het overlijden van Br. W. M. DONSELAAR den dienst te Koepang vervult, in overleg met Br. TEFFER en in zijne plaats, de gemeenten op Savoe bezocht. Uit het verslag, dat deze zeer geachte Broeder ons zond, willen wij het voornaamste mededeelen.

Aan den avond van Vrijdag den 11^{den} Juli begaf hij

zich in het gevolg van den Resident van Timor, den Heer GREVE, per Gouvernements stoomschip »Zwaluw'' naar Savoe, en stapte aan den morgen van den volgenden dag te Seba aan wal. Tot Donderdag bleef hij op het eiland en bezocht al de gemeenten. Met de scholen was het over het geheel droevig gesteld, ten gevolge van gebrek aan leermiddelen. Wij hebben getracht daarin met allen mogelijken spoed te voorzien, even als in andere behoeften, door Br. NIKS ons kenbaar gemaakt.

»Zondag den 13^{den}, des morgens ten 10 ure, werd godsdienstoefening gehouden,» zoo lezen wij in het verslag, »en sprak ik naar aanleiding van Joh. 3: 3b en 5b. Ik had een gehoor van ruim 500 personen. Het is een eenvoudig, net kerkgebouw en geheel door de gemeente opgericht. Alles heeft een liefelijk aanzien, dat het hart in aangename stemming bracht en verkwikte.

»Na de godsdienstoefening hield ik kerkeradsvergadering, en maakte bij die gelegenheid kennis met een vijftal broeders diakens en zes zusters diaconessen.» Men zal zich herinneren, dat Br. TEFER ook vrouwen met werkzaamheden in de gemeente belastte. Br. NIKS vestigde de aandacht van den Kerkeraad op een en ander, dat kon strekken om de gemeenteregisters ook voor de toekomst in orde te houden, en moedigde hen aan, als de voornaamste en invloedrijkste lieden in het regentschap, alles te blijven doen wat ter uitbreiding van het Rijk der waarheid en der zaligheid ter plaatse hunner inwoning kon strekken.

»De drie volgende dagen werden aangewend tot het bezoeken der gemeenten in de andere regentschappen, zoodat ik mij Maandag morgen, den 14^{den}, op reis begaf naar het op 15 palen (c^a. 5 uren gaans) van Seba gelegene Timoe. Het kerkgebouw, tevens voor school dienende, werd door den storm in 1881 vernield, en de school werd thans onder een' waringinboom gehouden. Aan den Radja, die een christen is, gaf ik den wensch te kennen, dat er een kerk- en schoolgebouw zou worden opgericht. Daar de

Resident, die hierbij tegenwoordig was, mijn verzoek met aandrang ondersteunde, beloofde de Radja ons bij handslag zulks in den loop van dit jaar reeds te zullen doen.

»Des middags bezocht ik de school te Bolooe, en doopte bij die gelegenheid zeven kinderen, zoodat het na dit tochtje van zes palen (2 uren gaans) reeds avond was, eer ik op Timoe terugkwam. 's Avonds werd daar de godsdienst-oefening in de open lucht gehouden, en had ik tot onderwerp de gelijkenis van het groote gastmaal.

»Dinsdag morgen werd de reis vervolgd en kwamen wij des middags te Liaai. Ook hier was geen kerk, daar voor twee jaren de toen bestaande was afgebrand, zoodat de godsdienst-oefening in het huis van den Radja moest plaats hebben. Ik behandelde daar den gang des Heeren naar Golgotha, en de opkomst was aanzienlijk. De Radja beloofde zoo spoedig mogelijk eene nieuwe kerk te zullen bouwen, en op zijn verzoek werd eene som van f 60 uit de collectegelden toegestaan, tot aankoop van de daartoe benoodigde planken.

»Zoowel hier als overal elders op Savoe wonen de onderwijzers in ellendige krotten. Thans is eene bijdrage van f 60 aan elk hunner verleend, om hen in staat te stellen, zich eene dragelijke woning te verschaffen. Deze som strekt niet tot geheele bekostiging van den bouw; zij zou dan lang niet toereikende zijn. Zij wordt alleen besteed om, naar lands gebruik, een feest van dankbetuiging te geven, waarbij allen ter maaltijd worden genoodigd, die zoowel in het kosteloos leveren van de bouwstoffen, als in het verleenen van persoonlijke diensten, het hunne hebben bijgedragen tot voltooiing van het werk.

»Woensdag kwam ik te Mesara. Hier was men bezig eene nieuwe kerk te bouwen, en toen ik later te Koepang teruggekeerd was, ontving ik het bericht, dat zij reeds onder dak was. De godsdienst-oefening werd in eene noodkerk gehouden, en de opkomst was talrijk. Onder de ingezegende huwelijken was ook dat van den zoon des Radja's. Laatstgenoemde is een zeer welwillend man. Aan

hem en aan den ijver en de vroomheid van den onderwijzer A. SOUÏSA is het te danken, dat de toestand van kerk en school te dezer plaatse boven die van de andere regentschappen uitmunt.

»Des Donderdags morgens van de rondreis te Seba teruggekeerd, vierden wij op dienzelfden dag het Heilig Avondmaal, waaraan 70 personen deelnamen. Vervolgens werd zuster MARIA RADJA, wier echtgenoot ELIAS RADJA een der vroomste en meest ontwikkelde mannen van Savoe is, tot diaconesse aangesteld, en daarna werden eenige huwelijken ingezegend.

»Intusschen had ook de Resident in den loop van den dag eene vergadering met de Radja's belegd, waarin hij hun de belangen van kerk en school ten sterkste aanbeval; terwijl hij den Radja van het eiland Randjoea, die geen meester meer verlangd had, in het belang der christenen aldaar, bewoog er weder eenen te nemen.

»Ten half vijf des namiddags gingen wij weder scheep, en zette de »Zwaluw" koers naar het eiland Rotti.

»Bij het verlaten van het in vele opzichten door de natuur zoo stiefmoederlijk bedeelde Savoe, waar ik, hoewel nog onder vele gebreken, zulk een' onmiskembaren zegen heb mogen ontwaren, acht ik het mij ten plicht, de getuigenis af te leggen, dat de Heer zijn woord ook daar heeft verheerlijkt. Het mostaardzaadje is, in weerwil van de doornen en distelen, langzamerhand tot eene plant geworden, die bij verdere behoorlijke verzorging tot een' boom kan opgroeien, trots den steenachtigen bodem en andere hinderpalen; doch ter bereiking van dat heilrijk doel, is de voorbede der geloovigen zeer van noode.

»Ook kan ik een woord van lof en de betuiging van mijne innige sympathie den onderwijzers niet onthouden, wegens de opofferende wijze, waarop zij zich van hunne moeilijke taak kwijten. Het zijn waarlijk vrome mannen, die hart en ziel hebben voor de zaak des Heeren; want niettegenstaande armoede, ziekte en alle mogelijke tegen-

spoeden, die zij hier dikwerf moeten ondervinden en verdueren, blijven zij onwrikbaar en met de meeste getrouwheid en ijver hunne betrekking vervullen. Immers wat is een tractement van f 10 's maands voor hen en hun gezin op het barre en onvruchtbare, zeer ongezonde eiland, alwaar de eerste levensbehoefte schaarsch en bij gevolg zeer duur zijn; een eiland, dat dikwijls door stormen geteisterd wordt, en waar men in tijden van ziekten nergens geneeskundige hulp kan erlangen? Savoe is waarlijk de plaats niet, die den vreemdeling tot vestiging uitlokt, al kon hij daar ook schatten verdienen! Het is de liefde tot de zaak huns Heeren, die deze mannen noopt te blijven volharden, zoodat zij zelfs den onverschilligsten achting en bewondering afdwingen."

Wie de berichten van Br. TEFFER omtrent Savoe heeft gelezen, zoo als zij herhaaldelijk in onze Maandberichten voorkwamen, zal die in het voorgaande meer dan bevestigd vinden. Wij betreuren het daarom te meer, dat onze Broeder dit zijn arbeidsveld heeft moeten verlaten. Even als hijzelf dit reeds meermalen deed, dringt Br. NIKS aan op het afvaardigen van een' zendeling in plaats van Br. TEFFER, en ook voor Soemba achten wij dit noodig. Vooreerst zijn wij nog niet in de gelegenheid in deze behoefte te voorzien. Wij vertrouwen echter, dat na twee à drie jaren onder onze tegenwoordige kweekelingen jeugdige mannen zullen gevonden worden, wien wij deze taak der liefde met vertrouwen kunnen opdragen. Intusschen worde den goeroes bevestiging van hunne liefde en hun geloof toegebeden! Onder Gods zegen zal hun werk strekken tot opbouw van de gemeenten op Savoe, en van daar uitgaande zal het Evangelie over andere eilanden verbreid worden.

VERSCHEIDENHEDEN.

Wat eene Zending kost.

Het is licht te begrijpen, dat eene zending, naar mate zij in bloei toeneemt, meer moet gaan kosten. Dit is de ervaring van